

2016

M. A.

Part-II Examination

SANSKRIT

Paper – VIII

Full Marks : 100

Time : 4 Hours

The figures in the right-hand margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

First Half [Marks—60]

1. संस्कृतकाव्यतत्वस मीक्षायाम् अलंकाखादिनां मतमालोच्यताम् । 12
अथवा
संस्कृतकाव्यतत्त्वे आनन्दवर्धनस्यावदानं संक्षेपेण प्रतिपाद्यताम्।
2. अरिष्टटल्महोदयस्य मते किं तावत् काव्यिकसत्यं (Poetical truth)?
किञ्च ऐतिहासिकसत्यम् (Historical truth)? उभयोर्मध्ये कस्य
ग्रहणयोग्यता, कथं च? 12

(Turn Over)

अथवा

साहित्यतत्त्वनिरूपणे रवीन्द्रनाथमहोदयस्य मतमुपस्थाप्यताम् ।

3. रवीन्द्रनाथस्य मते किं नाम सौन्दर्यतत्त्वम् ? 6

अथवा

अरिष्टटल्महोदयमनुसृत्य 'क्याथारसिस्' इत्यस्य व्याख्या कार्या।

4. अधस्तनेषु प्रश्नद्वयस्योत्तरं विधेयम् । 12×2

क) पण्डितेतराणां मतखण्डनपुरःसरं जगन्नाथसम्मतं काव्यलक्षणं प्रतिपाद्यताम्।

ख) जगन्नाथमते काव्यस्य कति भेदाः। के च ते ? तेषु एकतरस्य सोदाहरणं लक्षणं निरूप्यताम्।

ग) रसगङ्गाधरकृदनुसारं काव्यकारणम् आलोच्यताम् ।

5. अधोलिखितासु षड्क्तिरेका व्याख्येया — 6

क) सा च काव्यघटनानुकूलशब्दार्थोपस्थितिः ।

ख) यत्तु 'रसवदेव काव्यम्'—इति साहित्यदर्पणे निर्णीतम् तन्न ।

Second Half [Marks-40]

1. क) कुन्तकानुसारं काव्यकारणम् आलोच्यताम् । 14

अथवा

स्वभावोक्तेः अलंकारत्वं स्वीकृतं न वेति कुन्तकदृष्ट्या विचार्यताम् ।

2. यथाकाममेकस्या व्याख्या कार्या - 6

क) चतुर्वर्गफलास्वादमप्यतिक्राम्य तद्विदाम् ।

काव्यामृतरसेनान्तश्चमत्कारी वितन्यते

ख) शब्दार्थौ सहितौ वक्रकविव्यापारशालिनि ।

बन्धे व्यवस्थितौ काव्यं तद्विदाह्लादकारिणि ॥

3. क) राजशेखरमते कतिविधः कविः ? तेषां स्वरूपं यथामति उदाहरणैः आलोच्यताम् ? कविभावकयोः को भेदः ? 14

अथवा

ख) कस्तावत् काव्यपाकस्यार्थः ? राजशेखरानुसारतः काव्यपाकमालोचय ।

4. यथाकाममेकस्य व्याख्या कार्या — 6

क) त्रिधा च सा स्मृतिः मतिः प्रज्ञेति ।

ख) "उचितानुचितविवेको व्युत्पत्तिः" इति यायावरीयः ।

—o—

ii